

תכנית אחיות חרדיות מוסמכות המשלימות

לתואר ב"א בסייעוד במבח"ר

סוציולוגיה של בריאות וחולי

מרצה: אסתי בהט

E-mail: stbahat@walla.co.il

קורס מספר: 290.1818
שנה"ל תשע"ג 2012/2013
תוכנית השלמה לב"א בני ברק
סמסטר א'

הקורס יתמקד בסוגיות מרכזיות בתחום הסוציולוגיה של בריאות וחולי, תוך שימוש במסגרות תיאורטיות של הסוציולוגיה להבנת תהליך המדיקליזציה של החברה. במהלך הקורס נבחן באופן ביקורתי את תפקידה של הרפואה המודרנית בעולם המערבי. נעסוק בדפוסי תחלואה וחוויות גופניות של עונג וכאב בתרבויות שונות, ביחסי חולה-אחות ובהסברים סוציולוגיים לתופעת ההתאבדות. נדון במשמעות של "להיות גוף" בחברה הצרכנית המערבית ובהשפעות הפוליטיות הנלוות לכך, בהקשר הגלובלי ובהקשר המקומי-ישראלי. כמו-כן נעסוק במערכת הבריאות בחברה המודרנית ובהבנת ההשפעות החברתיות, תוך התייחסות למוקדי אי-שוויון בתחום.

דרישות הקורס

קריאה שוטפת של פריטי החובה- מסומנים ב- (*) ומודגשים

מבחן מסכם- מבוסס על הרצאות ועל חומרי קריאה מהרשימה הביבליוגרפית

הערכת הסטודנט/ית

הציון הסופי מורכב מ-:

השתתפות פעילה- 5%

מבחן מסכם- 95%

נושאי הקורס:

פרדיגמות תיאורטיות מרכזיות בסוציולוגיה

(* מישונים, ג. (1999). סוציולוגיה. עמ' 2-26. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

משונים, ג'ון, ג. (1999) "בראות ורפואה" עמ' 528-552. בתוך סוציולוגיה. ת"א: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

הבדלים בין-תרבותיים - פרשנות תרבותית לכאב ומחלות

Ondeck, D, M, et.al. (2003). Impact of Culture on Pain. *Home Health Care Management & Practice*, Vol. 15 (3), 255-257.

Hofstede, G. (1991). *Cultures and Organizations: Software of the Mind*, pp. 3-19, 40-43, 71-74, 104-105, 130-135. McGraw- Hill.

מדיקליזציה - ביקורת על הרפואה המערבית

(*Kleinman, A. (1995). *Writing at the Margin: Discourse between Anthropology and Medicine*.

Haralambos, M. (ed). (1985). *Sociology: New Directions. Health and the Mythology of Medicine*. Chapter 1, section 6. Lancashire: Causeway Books.

הזכות להמית והכוח על החיים - גנטיקה ופריון בישראל הפלות סלקטיביות בשל אנומליות

(*אמיר, ד. (2000). הוועדות להפסקת הריון כמסגרת מחנכת. בתוך: שלסקי, ש. (עורך). מיניות ומגדר בחינוך תל-אביב: אוניברסיטת תל-אביב, רמות.

(*השילוני-דולב, י. (2004). מיהו תינוק רצוי? הפלות סלקטיביות בשל אנומליות בכרומוזומי מין בגרמניה ובישראל. תיאוריה וביקורת (25), 97-123.

נוי (קניון), ס' ומישורי ד' (2009). שליטה רפואית ודומיננטיות הרופאים בדיוני הוועדה הציבורית מקצועית לבחינת נושא תרומת הביציות בישראל. סוציולוגיה ישראלית (יא), 1, 37-64.

הפרעות אכילה

(* גולדין, ס. (2002). אנורקסיה בישראל או "אנורקסיה ישראלית"? כמה הערות על "תסמונת תלוית-תרבות" בהקשר גלוקלי". סוציולוגיה ישראלית ד (1), עמ' 105-141.

גורדון, ריצ'רד (1990) פרק 3 בתוך אנורקסיה ובולימיה: אנטומיה של מגיפה חברתית. חיפה: אה.

(*) העליון, ה'. (2009). סיפורו של הגוף: חווית גוף-זהות של נשים מטופלות פוריות. סוציולוגיה ישראלית (יא), 1, 13-36.

תהליך "אימות העצמי" כמקדם בריאות

(*)Swann, W.B., Jr., Chang-Schneider, C., & Angulo, S. (2007). Self-verification in relationships as an adaptive process. In J. Wood, A. Tesser, & J. Holmes (Eds.), *Self and relationships*. Psychology Press: New York.

Swann, W.B., Jr., Alan, S.S., & Brian, G. (1992). Why People self-verify. *Journal of Personality and Social Psychology*, 62, 392-401

אינטראקציות חברתיות בעבודת האחיות- הצגת האני המקצועי בחיי היומיום

(*) גופמן, א. (1989). הצגת האני בחיי היומיום. עמ' 177-200. תל-אביב: דביר.

הסברים סוציולוגיים לתופעת ההתאבדות

(*) רוזן, י., ויאנקו, י. (2002). העיתוי של התאבדויות וניסיונות התאבדות במשך השנה: תזמון מקרי או שמא מתוכנן מראש. הרפואה, כרך 141 (י"א), עמ' 979-982.

Taylor, S. & Field, D. (2003). *Sociology of Health and Health Care*. pp. 23-39. 3rd edition Oxford: Blackwell Publishing.

Agerbo, E., & Epidemiol, J. (2006). Unemployment and Suicide. *Community Health* 2003, 57, pp. 553-561.

אי שוויון ובריאות

(*)Case, A., Lubotsky, D., & Paxson, C. (2002). Economic status and health in childhood: The origins of the gradient. *The American Economic Review*, 92, 1308- 1333.